

Harlekin mariehøne (*Harmonia axyridis*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Harmonia axyridis*

Synonymer: *Coccinella axyridis*, *Coccinella bisex-notata*, *Coccinella 19-sinata*, *Coccinella conspua*, *Coccinella aulica*, *Harmonia spectabilis*, *Coccinella succinea*, *Anatis circe* og *Ptychanatis yedoensis*

Kaldenavn: Harlekin mariehøne

Beskrivelse: 5-8 mm meget rund bille med pletter. Karakteristisk for arten er, at den har et hvidt forbryst, hvorpå der oftest er en sort tegning i form som et M. Arten er yderst variabel i udseende og findes i en række farvevariationer: Den hyppigst forekommende farvetype er den røde form (f. *succinea*), som er kendetegnet ved at have 0-19 sorte pletter. Den sorte form har enten 2 (f. *conspicua*), 4 (f. *spectabilis*) eller 12 (f. *axyridis*) orangerøde pletter. Der er også stor variation i placeringen af pletterne hos de forskellige typer. De sorte former har altid hvide sider på forkroppen, hvilket ikke ses hos andre sorte mariehøns arter. Harlekinmariehøns har oftest brune ben, og altid brune fødder. Larven er sort med to længdegående orange striber på ryggen. Dens børster er sorte og orange. Det kan kun siges at være harlekin mariehøne larve med sikkerhed, når larven er i de sidste larvestadier. I sidste larvestadium er den 7-11 mm lang¹.

Forvekslingsmuligheder

(1) 10-pletet mariehøne (*Adalia decempunctata*) er en meget almindelig og forveksles ofte med harlekin mariehøne selvom den er betydeligt mindre¹. **(2)** 7-pletet mariehøne (*Coccinella septempunctata*) findes kun i rød. Den har 7 pletter, der altid sidder i et fast mønster¹. Den er sort på undersiden og har sorte ben². **(3)** 2-pletet mariehøne (*Adalia bipunctata*) er kun halvt så stor som harlekin mariehøne¹. **(4)** Øjepletet mariehøne (*Anatis ocellata*) er den største danske mariehøne (7-8,5 mm.) og rød med omkring 15 sorte prikker². Modsat harlekin mariehønen har plet en hvidgul ring om hver plet¹. **(5)** Stribet mariehøne (*Myzia oblongoguttata*) adskiller sig fra harlekin mariehøne ved, at være mere oval og have rødbrune dækvinger med lyse aflange pletter¹. Sorte mariehøns med røde pletter er altid betydeligt mindre (3-5 mm) end harlekin mariehønen. Derudover er harlekin mariehønen helt overordnet mere rund end de hjemmehørende mariehøns^{1,2}.

Spredningsvej og udbredelse

Mariehønen stammer fra Øst og Central Asien og blev første gang set i København i 2006. Den er veletableret i København, på Fyn og i Sydøstjylland. Baseret på spredningsvejen i det øvrige Europa, er harlekin mariehønen sandsynligvis kommet hertil i eller på biler eller importvarer, eller spredt med vinden. I Danmark er arten også blevet brugt til biologisk kontrol, og det kan ikke udelukkes, at nogen er undsluppet³. Den er stadig relativ sjælden i Danmark¹.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til ingen/lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning.

Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	2	3	2	1	1	10	12

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet er højt, da arten er god til at flyve og kan flyve 50-100km årligt⁸. Den kan spredes vidt med vinden og producere 2 måske 3-4 generationer årligt^{3,4}. I forhold til spredningshastigheden i andre lande såsom England, lader det dog til at spredningen har været noget langsommere herhjemme⁵. I England er hastigheden udregnet til ca. 58 km. årligt i nordlig retning og 144,5 km. vestover per år³.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 2 (middel). Arten er primært fundet i bynære habitater såsom parker og haver, så levestedets bevarings- eller naturværdi er vurderet som middel. Den kan dog leve i en bred vifte af habitater og klimaer (fra en del under frysepunktet til over 30 °C)^{3,4,5}.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Det tyder på, at arten har en negativ virkning på den biologiske mangfoldighed generelt³. Den konkurrerer med hjemmehørende arter af mariehøner og andre insekter der lever af bladlus, om føde og plads og så kan den finde på at spise dem^{4,8}. Harlekin mariehøne kan desuden få unger flere gange i året end hjemmehørende mariehøner kan³.

Påvirkning af økosystemer: 2 (middel). Arten har en middel indvirkning på økosystemer, idet den kan forstyrre artssammensætningen i økosystemet³.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter er vurderet til lav. Masseforekomster indendørs er generende for borgere – dette er set to gange i København^{3,4}. I de danske tilfælde blev ca. 200 talt, men i udlandet er op til 20.000 mariehøns set overvintre i samme hus⁸. De kan udskille en ildelugtende væske når de forstyrres, og svine f.eks. tapeter og gardiner til¹. Juletræsproduktionen kan muligvis blive påvirket, hvis harlekin mariehøne overtager de danske mariehønens bladlusespisende funktion. Det er dog usikkert hvorvidt det vil have negative økonomiske konsekvenser⁸. Mariehønen spiser bløde frugter som æbler og pærer, og reducerer dermed markedsværdien af frugten. Derudover er de kendt for, at være svære at vaske ud af vindrueklaser, så ved uheld bliver de presset med ind i vinen og forringer den⁴. De kan bekæmpes ved at tætte revner og sprækker så de ikke kan komme indendørs og ellers ved støvsugning⁶.

Helbredseffekter: 1 (lav). Helbredseffekten er vurderet som lav, men det tyder på at masseforekomst af mariehønen indendørs kan medføre allergiske reaktioner^{3,8}. Føler den sig truet, kan den også bide⁷.

Total score = 12

Kilder

¹ Naturstyrelsens artsleksikon <http://naturstyrelsen.dk/78084> Besøgt 02/09/2015 IGN1813

² Århus Universitet, Institut for Agroøkologi <http://www.dpil.dk/dpil2005/harlekin/forveksling.htm> Besøgt 02/09/2015 IGN1814

³ Steenberg, T. & Harding, S. 2009. The harlequin ladybird (*Harmonia axyridis* Pallas) in Denmark: spread and phenology during the initial phase of invasion. *Ent. Meddr* 77 (1). IGN246

⁴ Roy, H. and Roy, D. 2008. Daisy factsheet on *Harmonia axyridis* Pallas: Available at <http://www.europe-aliens.org/speciesFactsheet.do?speciesId=50711> IGN247

⁵ IOBC wprs Bulletin 2010. Working group "Benefits and Risks of Exotic Biological Control Agents.

⁶ Naturstyrelsen bekæmpelse <http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/invasive-arter/hvad-kan-jeg-selv-goere/bekaempelse/bekaempelse-harlekin-mariehoene/> Besøgt 02/09/2015 IGN1815

⁷ Bolius <https://www.bolius.dk/ny-mariehoene-kan-oedelaegge-dine-moebler-15224/> Besøgt 02/09/2015 IGN1816

⁸ Harding, S., & Steenberg, T. (2008). Harlekinmariehønen: en ny invasiv art, der kan få betydning i juletræsproduktionen. *Nåledrys*, (64), 47-50. IGN1817